

ETELÄ-KARJALA

ETELÄ-SAVO

KAINUU

POHJOIS-KARJALA

POHJOIS-SAVO

ITÄ-SUOMEN NEUVOTTELUKUNTA

MAAKUNTIEN HALLITUSOHJELMATAVOITTEET

1.12.2010

Sisällysluettelo

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA	3
1. Euroopan unionin ja Venäjän välisen liikkumisen helpottaminen	3
TYÖVOIMA – JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA	3
2. Kansallista ja EU:n alue- ja rakennerahastopolitiikkaa vahvistettava	3
3. Energiasta kilpailukykyä	4
4. Vahva kansallinen kaivos- ja mineraalipolitiikka	4
5. Uusyrityskeskusten rahoituksen turvaaminen	4
PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	5
6. Varusmieskoulutuksen säilyttäminen	5
VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	5
7. Kuntatalouden tasapainottaminen	5
8. Palvelujen saatavuus turvattava koko maassa	6
9. Aluehallinnon uudistuksesta keskushallinnon uudistukseen	6
10. Valtion työpaikkojen alueellistamista jatkettava	7
OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	7
11. Kielivalintojen monipuolistaminen ja venäjän kielen opetuksen vahvistaminen Itä-Suomessa	7
12. Osaamisen vahvistaminen alueellisesti kattavalla korkeakouluverkolla ja innovaatiopolitiikalla	8
13. Eläinlääkäreiden erikoistumistoimien perustaminen	8
14. Vapaan sivistystyön oppilaitosten valtionapuseräntöjen kehittäminen	9
MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	9
15. Saimaannorpan suojelu	9
16. Vuoksen vesistön kalatalouden turvaaminen	10
LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	11
17. Infrastruktuuria kehitetään maan tasapainoisen kehittymisen toteuttamiseksi	11
18. Itä- ja Kaakkois-Suomen erityisaseman huomioon ottaminen liikennepolitiikan ja elinkeinoelämän osalta EU:n ja Venäjän talouksien intergraatiossa	11
19. Laajakaista kaikille hankkeen toteuttaminen	11
20. Joukkoliikenteen määräraha- ja palvelutavoitteiden turvaaminen	11
21. Sisävesiliikenteen edellytysten turvaaminen	13
YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA, VALTIOKANSALIA	13
22. Maakuntakaavoituksen uudistaminen	13

ITÄ-SUOMEN NEUVOTTELUKUNTA

MAAKUNTIEN HALLITUSOHJELMATAVOITTEET 1.12.2010

Itä-Suomen neuvottelukunta on viiden itäsuomalaisen maakunnan muodostama vapaamuotoinen yhteistyöelin. Maakunnat esittävät seuraavia asioita otettavaksi tulevan hallituksen hallitusohjelmaan:

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

1. Euroopan unionin ja Venäjän välisen liikkumisen helpottaminen

European unioni ja Venäjä käyvät keskusteluja viisumivapauden toteuttamisesta. Suomen ja varsinkin Itä-Suomen kannalta viisumivapauden mahdollisimman pikaisella toteutumisella olisi mitä suurin merkitys. Helsingin ja Pietarin välisessä risteilyliikenteessä toteutettu 72 tunnin viisumivapaus osoittaa kuinka paljon viisumivapaus voi lisätä matkailua ja helpottaa kanssakäymistä. Vastaavia kokemuksia on myös Norjan ja Venäjän väliseltä rajalta. Pitkät jonot Suomen konsulaateissa osoittavat miten suuri halu naapurimaan kansalaisilla on matkustaa Suomeen. Itä-Suomen koko talouselämään viisumivapaudella olisi huomattava positiivinen vaikutus.

Biometrinen passien yleistyessä myös Venäjällä viisumipakon poistamisen tekniset esteet ovat vähentyneet. Turvallisuus- ja rikosten torjuntaan liittyvät kysymykset ovat ratkaistavissa raja- ja muuta ennaltaehkäisevää valvontaa tehostamalla. Kyse on EU:n päätöksenteosta, asenteista ja poliittisesta tahdosta, johon Suomen on aktiivisesti vaikutettava, jotta ratkaiseva askel otettaisiin. Venäjä on toistuvasti ilmoittanut olevansa valmis ratkaisemaan asian.

Hallituksen tulee sitoutua siihen, että

- **Suomi edistää aktiivisesti EU:ssa viisumipakon poistamista EU:n ja Venäjän väliltä.**
- **Itä-Suomen kaikkien rajanylityspaikkojen kapasiteettia lisätään, Parikkala avataan kansainväliselle maantieliikenteelle ja Imatrankoski EU:n ja Venäjän väliselle rautatieliikenteelle.**

TYÖVOIMA – JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

2. Kansallista ja EU:n alue- ja rakennerahastopolitiikkaa vahvistettava

Itä- ja Pohjois-Suomen erityisasema on EU:n alue- ja rakennepoliitikassa tunnustettu. Suomen kansallisessa aluepolitiikassa on myös tunnustettava vastaava erityisasema. Hallitusohjelmassa tulee vahvistaa kansallista aluepolitiikkaa, missä keskeisenä osana on

- **alueiden saavutettavuuden parantaminen**
- **maakuntien kansainvälistymisen ja innovaatiopolitiikan tukeminen**
- **yritysten toimintaedellytysten vahvistaminen Itä- ja Pohjois-Suomessa sekä**
- **kuljetustuen laajentaminen pk –yritysten logistiikkatueksi**
- **sitomattoman maakunnan kehittämisrahan määrän nostaminen**

Kansallisen aluepolitiikan on tuettava ja täydennettävä EU:n alue- ja rakennepolitiikan tavoitteita ja toimenpiteitä. **Hallitusohjelmaan tulee sisältyä linjaus, jonka mukaisesti jatkossakin, vuoden 2013 jälkeisessä alue- ja rakennerahastopolitiikassa EU:n ohjelmapolitiikka tukee voimakkaimmin rahoituksellisesti maamme hasteellisimpia alueita, eli Itä- ja Pohjois-Suomea.** Kyseiset alueet ovat esittäneet yksityiskohtaiset perustelut Työ- ja elinkeinoministeriölle vuoden 2009 – 2010 aikana yhdessä pohjoismaisten NSPA (Northern Sparsely Populated Area) alueiden kanssa, sekä esittäneet perustelunsa myös EU:n aluepolitiikasta vastaavalle virkamiesjohdolle.

3. Energiasta kilpailukykyä

Pohjois- ja Itä-Suomelle energiataloudella on muuta Eurooppaa suurempi painoarvo: kylmä ilmasto, pitkät välimatkat ja energiaintensiivinen perusteollisuus aiheuttavat korkean ominaiskulutuksen. Pohjois- ja Itä-Suomessa on kuitenkin merkittäviä mahdollisuuksia öljyriippuvuuden vähentämiseen bioenergian (erityisesti puu ja turve) käyttöä kehittämällä.

- **Tulevan hallituksen hallitusohjelmaan on laadittava erillinen energiapolitiikkaohjelma, jonka osana tulee käynnistää Kansallinen Bioenergiaohjelma.**

4. Vahva kansallinen kaivos- ja mineraalipolitiikka

Kansallisen mineraalistragian mukaisesti mineraalivarantojemme suunnitelmallinen ja kestävä hyödyntäminen turvaa kansallista raaka-ainehuoltoa ja luo edellytyksiä tasapainoiselle alueelliselle kehitykselle pitkälle tulevaisuuteen. Kaivosala poikkeaa muusta teollisuudesta siinä, että kaivoksen perustamispaikan määräävät geologiset tekijät. Toimintaa ei voi siirtää halvemman kustannustason maihin, kuten muuta teollisuutta. Suomeen on viime vuosina avattu uusia kaivoksia, erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomeen. Metallimalmin louhinnan volyymin arvioidaan moninkertaistuvan vuosikymmenen loppuun mennessä. Samalla ala myös synnyttää pitkäaikaisia työpaikkoja jopa vuosikymmeniksi, joten aluetalousvaikutukset ovat todella merkittävät. Suomesta onkin tulossa Ruotsin jälkeen EU:n toiseksi tärkein kaivosmaa. Louhinta nousee 7 miljoonasta tonnista vuodessa 40 miljoonaan tonniin lähivuosina.

- **Kaivostoiminnassa on kyse niin merkittävistä kansallisista luonnonvaroista, että valtion tulee olla vahvasti toiminnassa mukana.**

Suomessa harjoitetaan vahvaa kansallista kaivospolitiikkaa, jolla maksimoidaan kansallinen etu mineraalivarojen hyödyntämisessä. Kansainvälisesti kaivosalaa palvelemaan suomalaiseen teknologiateollisuuteen ja palveluosaamiseen suunnataan merkittäviä tuotekehitystä ja innovaatiotoimintaa tukevia resursseja.

- **Valtion panostusta ja omistusta sekä ns. "junioriyhtiötoimintaan" hankkeiden jalostamisessa, että varsinaisessa operatiivisessa kaivostoiminnassa, lisätään. Valtion lisääntyvällä omistajaintressillä pyritään myös lisäämään kaivosraaka-aineiden kotimaista jatkojalostusta.**

5. Uusyrityskeskusten rahoituksen turvaaminen

Uusyrityskeskusverkostossa on yhteensä 31 uusyrityskeskusta, joilla on 81 palvelupistettä. Verkostossa on 157 toimihenkilöä, 1300 asiantuntijaa ja taustatukena on yli 1 000 yritystä ja 270 yhteisöä. Toiminnan ytimenä ja erityispiirteenä on yli 1300 elinkeinoelämän edustajasta koostuva asiantuntijaverkosto. Neuvonta on yrittäjiksi aikoville maksutonta. Toiminnassa on mukana 198 kuntaa.

Vuodesta 1989 lähtien uusyrittäjäkeskusneuvonnan avulla on perustettu lähes 80.000 yritystä. Vuonna 2009 perustettuja yrityksiä oli lähes 8.000. Aloittaneista yrityksistä 2 vuoden jälkeen lopettaneita on vain 10 %, ja viiden vuoden jälkeen lopettaneita on 20 %. Ensimmäisen viiden vuoden aikana konkurssiin ajautuneita on vain 2 %. Syntyneen työpaikan hinta on keskimäärin 900€ perustamisvaiheessa, esimerkiksi Pohjois-Savossa hinta on n. 1.200€. Uusyrittäjäkeskusten avulla voidaan uusia yrityksiä perustamalla uudistaa yritysrakennetta. Kuopion seudulla syntyy vuosittain yli 200 uutta yritystä uusyrittäjäkeskuksen avulla.

Uusyrittäjäkeskusten perusrahoitus koostuu jäsenten eli yritysten, kuntien ja yhteisöjen jäsenmaksuista sekä ESR-rahoista ja valtion tuesta (starttirahalausnot). Lausunnon voi antaa vasta kun uusi yritys on käynyt läpi tietyn neuvontaprosessin ja tehnyt siinä yhteydessä vaadittavan businessplanin. Uusyrittäjäkeskuksilla on käytössä neuvonnan sertifioitu ISO 9001:2000 laatujärjestelmä, mikä ohjaa toimintaa ja tekee toiminnan tavoitteelliseksi ja suunnitelmalliseksi. Yritysten ja kuntien rahoituksen saanti ei ole ongelma, mutta valtion rahoitusosuuksien saanti starttirahalausuntojen oston kautta on aiheuttanut ylimääräistä työtä, eikä sen saaminen ole varmaa.

- **Hallitusohjelmaan tulee saada lausuma siitä, että valtio eli TEM sisällyttää budjettiin kiinteän määrärahan, jolla tuetaan uusyrittäjäkeskuksia ja vastaavia elinkeinoelämän kehittämisorganisaatioita.**

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

6. Varusmieskoulutuksen säilyttäminen

- **Puolustusvoimien rakentamisten uudistamisessa on varmistettava puolustusvoimien maantieteellinen läsnäolo kattavasti eri puolilla maata, myös Itä-Suomessa, sen nykyisissä joukko-osastoissa. Lisäksi Rajavartiostonvarusmieskoulutus on säilytettävä nykyisissä yksiköissä rajamaakunnissa.**

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

7. Kuntatalouden tasapainottaminen

Vuoden 2008 loppupuolella kansainvälisen finanssikriisin johdosta kuntien verotulot kääntyivät ennakoitun kasvun sijasta laskuun ja kuntatalouden tilanne heikkeni nopeasti alkuvuodesta 2009. Kuntaliitto reagoi tilanteeseen tekemällä helmikuussa 2009 oman kuntatalouden pelastusohjelman. Valtio tuki kuntien taloutta merkittävästi, mutta kunnat ovat joutuneet korottamaan verojaan voimakkaasti vuonna 2010, vaikka ne jo aikaisemmin ovat toteuttaneet huomattavat säästöt.

Itä-Suomen talouden kehittyminen muuta Suomea hitaammin on pitkällä aikavälillä heikentänyt alueen kehittämisedellytyksiä ja kilpailukykyä edellytyksiä. Itä-Suomelle merkittävän metsäteollisuuden syvenevät ongelmat ovat entisestään heikentäneet kehityskuvaa. Itä-Suomen maakunnissa tilannetta vaikeuttaa se, että työttömien osuus työvoimasta on jo ennen taloustilanteen heikentymistä ollut korkea. Ongelmat ovat heijastuneet rajusti kuntatalouteen.

Heikentyneistä talousnäköistä huolimatta kunnilla on paljon investointitarpeita, ja velanottotarpeen arvioidaan kasvavan. Esimerkiksi monet koulujen perustamishankkeet ovat välttämättömiä toteuttaa. Myös toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestäjillä on investointisuunnitelmissaan rakentamishankkeita, joiden toteutumista voitaisiin tukea elvytysmäärärahoilla tai esimerkiksi työvoimapolitiittisilla investointimäärärahoilla. Huomattavia korjausinvestointitarpeita on myös kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä.

Valtionosuudet ovat tärkeitä Itä-Suomen kunnille. Itä-Suomen olosuhdetekijöiden - mm. pitkät etäisyydet ja harva asutus - ja koko maata heikomman verotulopohjan takia valtionosuuksien merkitys kuntien tulorakenteessa on erittäin suuri. Itä-Suomen olosuhdetekijät tulee huomioida riittäväällä painoarvolla valtionosuusjärjestelmässä ja sen uudistuksissa.

- **Sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisten käyttökustannusten valtionosuutta määriteltäessä tulee ottaa huomioon kustannuksia lisäävät seikat kuten ikärakenne, sairastavuus, alhainen tulotaso, työttömyysaste ja peruspalveluja tarvitsevien määrä, mm. päihdeongelmista, lastensuojelusta sekä maahanmuutosta aiheutuvat kustannukset.**
- **Pitkällä aikavälillä kuntien valtionosuusjärjestelmä on korjattava nykyistä oikeudenmukaisempaan suuntaan siten, että samalla verotuksen tasolla on saatavissa yhtäläiset palvelut jatkamalla verotulojen tasausjärjestelmää. Samalla valtionosuusjärjestelmästä on tehtävä läpinäkyvämpi ja ennakoitavampi.**
- **Valtionosuuksien indeksitarkistukset suoritetaan täysimääräisinä ja viipymättä.**
- **Kuntien talouden tasapainottamiseksi ja kuntien työllisyystilanteen erityisesti nuorisotyöttömyyden parantamiseksi valtion tulee suunnata aikaisempaa enemmän investointirahoitusta Itä- ja Pohjois-Suomeen.**

8. Palvelujen saatavuus turvattava koko maassa

Valtion tulee turvata kattavien ja laadukkaiden palveluiden saatavuus yhdenmukaisesti koko maassa edistämällä kuntien taloudellista asemaa tämän toteutumiseksi. Verotulojen tasausjärjestelmällä jatketaan palvelujen tuottamiskustannusten paikallisten erojen tasaamista. Sosiaali- ja terveystoimessa sekä sivistys- ja opetustoimessa edistetään rakennemuutoksia kuntien kesken kohdentamalla valtion rahoitusta kehittämishanketoiminnan lisäksi myös investointeihin, joiden rahoittaminen on ensiarvoista palvelutason säilyttämiseksi. Yhteispalvelupisteiden perustamista jatketaan.

Palvelujen saatavuuden turvaamiseksi tulee toteuttaa seuraavia toimia:

- **Hallitus laatii toimintaohjelman harvaan asuttujen alueiden palvelujen saatavuuden turvaamiseksi ja kehittämiseksi.**
- **Valtion tulee varata yhteispalvelupisteisiin perustamiseen, ylläpitoon ja eri viranomaisten toimintakuluihin erillinen määräraha, jotta kuntien eri tarvitsisi neuvotella tarpeettomasti jokaisen viranomaisen kanssa erikseen niiden osallistumisesta palvelupisteen perustamiseen ja toimintaan. Määrärahasta myönnettäisiin kunnalle palvelupisteessä mukana olevien viranomaisten osuutta vastaava avustus.**

9. Aluehallinnon uudistuksesta keskushallinnon uudistukseen

- **Suomen aluehallinto on kokenut viime vuosina perusteellisen uudistuksen. Uudelle aluehallinnolle ja ALKU-hankkeen myötä perustetuille valtion aluehallintoviranomaisille on annettava aikaa osoittaa toimivuutensa. Tulevalla hallitusohjelmakaudella on pidättäytyttävä aluehallinnon uudistuksista ja kerättävä kokemuksia siitä, miten vastaperustetut viranomaiset selviävät tehtävistään. Hallinnon uudistuksissa on sopiva vaihe siirtyä keskushallinnon uudistukseen.**

10. Valtion työpaikkojen alueellistamista jatkettava

- **Aluehallinnon toimintaedellytyksistä ja resurssien riittävydestä tulee huolehtia. Valtion tulee edistää määrätietoisesti toimenpiteitä valtion toimintojen ja tehtävien sijoittamiseksi pääkaupunkiseudulta maan eri osiin.**

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

11. Kielivalintojen monipuolistaminen ja venäjän kielen opetuksen vahvistaminen Itä-Suomessa

Suomalaisissa peruskouluissa alkaa pakollisen A1-kielen (yleensä englanti) opiskelu 3. luokalla ja pakollisen B1-kielen (ruotsi) opiskelu 7. luokalla. Koululaisilla on periaatteellinen mahdollisuus aloittaa venäjän opiskelu vapaaehtoisena A2-kielenä peruskoulun 5. luokalla, valinnaisena B2-kielenä peruskoulun 8. luokalla tai valinnaisena B3-kielenä lukiossa.

Vaikka ruotsi ei enää kuulukaan ylioppilaskirjoitusten pakollisiin aineisiin, on sen asema Suomessa edelleen vahva ja lailla säädetty. Asema perustuu maamme kaksikielisyyteen ja siitä johtuvaan virkamiesten kielitaitovaateeseen sekä pohjoismaisiin kulttuuriyhteyksiimme. Tämä pätee varmasti osassa Suomea, mutta Itä-Suomen todellisuutta ja tarpeita tämä ei vastaa: Itä-Suomessa tarvitaan venäjän taitoa päivittäin aivan tavallisissa palveluammateissa, ruotsia huomattavasti harvemmin, jos käytännössä lainkaan. TAK Oy:n v. 2008 tekemän työnantajakyselyn mukaan Itä-Suomessa työelämässä eniten tarvittut kielet ovatkin englanti ja venäjä.

Tällä hetkellä kuitenkin arviolta vain joka 50. suomalainen osaa venäjää, mukaan luettuna Suomessa asuvat venäläiset. Suuri osa tämänhetkisistä venäjän osaajista on myös ikään tyneitä ja jäämässä pois työelämästä, samalla kun uusien osaajien määrä on vähäinen. Esimerkiksi ylioppilaskokeissa venäjän kirjoittaneiden määrä on 1980-luvun puolivälin reilusta 2 000:sta pudonnut vajaaseen tuhanteen.

Tohmajärven kunta anoi opetusministeriöltä kokeilulupaa syyslukukauden 2008 alusta koskien peruskoulun 7. alkavaa B1-kielen opetusta. Aloitteen mukaan suomenkieliset oppilaat olisivat saaneet valita B1-kieleksi joko ruotsin tai venäjän. Opetusministeriö hylkäsi tämän anomuksen helmikuussa 2008. Useat itäsuomalaiset kaupungit ovat hakemassa tai tulevat hakemaan vastaavaa kokeilulupaa vuoden 2011 aikana.

Venäjän kielen opetuksen tarpeesta ja kiinnostuksesta siihen on osoituksena se, että Imatralla, Joensuussa ja Lappenrannassa toimivaan Itä-Suomen kouluun on ollut enemmän hakijoita kuin koulu on voinut ottaa opiskelijoita. Itä-Suomen koulu – ISK - on Suomen ainoa pääkaupunkiseudun ulkopuolella toimiva kielikoulu, ja sen erityistehtävänä on lisätä venäjän kielen taitoa ja kulttuurin tuntemusta sekä edistää valmiuksia yrittäjyyteen. Itä-Suomen koulun toimintaa vahvistetaan ja laajennetaan Venäjän kielen koulutuksessa.

Itä-Suomen maakunnat ovat esittäneet opetus- ja kulttuuriministeriölle, että käsitellessään mm. perusopetuksen tavoitteiden ja tuntijaon uudistamista valmistelleen työryhmän esityksiä ministeriö ottaisi huomioon maan eri osien erityistarpeet kieliopetuksen järjestämisessä. Venäjän kielen osaamisen merkitys Itä-Suomen maakuntien alueilla kasvaa jatkuvasti niin palvelu- kuin muillakin toimialoilla. Alueellisen kehityksen näkökulmasta on tärkeää, että myös opetuksen sisällöissä, erityisesti kieliopetuksen kohdalla, alueelliset erityispiirteet voitaisiin nykyistä paremmin huomioida.

- **Itä-Suomen maakunnat esittävät, että hallitusohjelmaan otetaan maininta, että opetus- ja kulttuuriministeriö antaa Itä-Suomen maakuntien kunnille kokeiluluonteisesti luvan päättää kieliopetuksen järjestämisestä siten, että kunta voi antaa oppilaille**

mahdollisuuden valita peruskoulussa B1-kieleksi ruotsin tai venäjän. Valintamahdollisuuksiin sisältyy myös, että jos oppilas valitsee venäjän B1-kieleksi, niin ruotsi sisältyy 4. ja 8. luokalta alkavien kielten joukkoon.

12. Osaamisen vahvistaminen alueellisesti kattavalla korkeakouluverkolla ja innovaatiopolitiikalla

Yliopisto- ja ammattikorkeakouluverkostoa on kehitettävä tukemaan maan eri osien kilpailukykyä, tasapainoista kehitystä ja alueellista innovaatiotoimintaa. Ammattikorkeakouluilla ja yliopistokeskuksilla on yliopistottomissa maakunnissa keskimääräistä tärkeämpi tehtävä korkeakoulutuksen ja tutkimuksen tuottajina, mikä on otettava myös rahoitusta suunnattaessa huomioon. Kansallisessa innovaatiopolitiikassa esimerkiksi osaamiskeskusohjelmalla on ollut suuri merkitys kaikkien maakuntien ja pienenpien kaupunkikeskusten kannustamisessa innovaatiotyöhön, ja toimintaa on syytä jatkaa.

- **Valtion on turvattava monipuolisen ja laadukkaan koulutuksen tarjonta kaikilla koulutuksen asteilla tasavertaisten koulutusmahdollisuuksien takaamiseksi alueen nuorille ja kehitysedellytyksien turvaamiseksi alueen elinkeinoille. Aloituspaikkojen määrää arvioitaessa sovitetaan yhteen kansalliset ennusteet ja alueelliset tavoitteet yhteiseksi kansalliseksi näkemykseksi. Tavoitteena on, että toisen asteen opiskelijat voivat kouluttautua kotimaakunnassa. Koulutuksen mitoituksessa otetaan huomioon ulkomaalaisten opiskelijoiden määrän kasvu.**
- **Kansallista innovaatiopolitiikkaa toteutetaan alueellisesti kattavalla tavalla kannustaen kaikkia maakuntia toimenpiteisiin innovaatioiden edistämiseksi.**
- **Korkeakoulujen rahoitus turvataan koko maassa.**
- **Itä-Suomen yliopiston strategian mukainen kolmen kampuksen rakenne on turvattava. Savonlinnan osalta tämä merkitsee, että opettajakoulutukselle suunnataan lisäresursseja, ja että normaalikoulun peruskorjaus toteutetaan.**

13. Eläinlääkäreiden erikoistumistoimien perustaminen

Eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutusta ja sen ongelmia on käsitelty eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutusta selvittävässä raportissa (OPM:n työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:17). Muistiossa todetaan, että eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutusta pitää lisätä, jos aiotaan vastata työelämän ja yhteiskunnan vaatimuksiin. Muistiossa esitetään, että syventävän osan harjoittelupaikkoja tulee lisätä kahdeksasta kahteenkymmeneen, ja että ns. syventävään osaan soveltuvia harjoittelupaikkoja järjestetään myös tiedekunnan ulkopuolelle (vähintään 15 virkaa vuoteen 2020 mennessä).

Itä-Suomen alueella on huomattava osa suomalaisesta nauta- ja hevospöytästä. Ne muodostavat pohjan merkittävälle elinkeinotoiminnalle. Erityisesti ongelmalliseksi alueella nähdään jatkuvasti paheneva isoihin tuotantoeläimiin erikoistuneiden erikoiseläinlääkäreiden koulutuksen puute. Kuopion Sorsasaloon suunniteltu hevos-/eläinsairaala tarjoaa erikoistumisviroille erinomaisen sijoituspaikan. Sairaalaan on suunniteltu kuusi erikoistumisvirkaa, joista kolme suuntautuu tuotantoeläimille ja kolme hevossairauksiin. Itä-Suomen yliopiston käsityksen mukaan hevos-/eläinsairaalan toteutuminen parantaisi oleellisesti mahdollisuuksia alueellisen erikoiseläinlääkäreiden koulutuksen järjestämiseen Itä-Suomessa. Itä-Suomen yliopisto on valmis toimimaan mahdollisuuksiensa mukaan niin, että alueellinen koulutushanke toteutuisi.

Eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutus toteutetaan Helsingin yliopiston alaisuudessa, koska sillä on eläinlääketieteen tutkinnonanto-oikeus. Erikoistumistoimia on suunniteltu perustettavaksi Kuopion lisäksi myös Seinäjoelle. Seinäjoella vahvuutena on merkittävä ja laaja elintarviketeollisuus.

- **Hallitusohjelmassa tulee varautua eläinlääkäreiden erikoistumistoimien perustamiseen OPM:n työryhmämuistion mukaisesti.**

14. Vapaan sivistystyön oppilaitosten valtionapusääntöjen kehittäminen

Nykyinen valtion avustus oppilaitoksille ainakin vapaan sivistystyön (kansalaisopistot, urheiluopistot, kansanopistot ja erityisesti kesäyliopistot) perustuu tuotettujen opetustuntien määrään. Nykyä on kuitenkin ns. monimuoto-opetus, jossa sekä istutaan luennolla että työskennellään kotona lukemalla tai opiskellaan tietokoneen avulla ja tehdään erilaisia tehtäviä itse hakien tai oppilaitoksen lähettämiä.

Nyt valtion apu määräytyy pelkkien luento- tai oppituntien perusteella. Esimerkiksi Kuopion kesäyliopistolla olisi tarvetta ja mahdollisuus sekä osaamista laajentaa monimuoto-opetusta, mutta se ei ole taloudellisesti mielekästä. Monimuoto-opetus on oppilaitoksen kannalta valmistelultaan yhtä työlästä kuin oppituntiopetus, mutta ei siis kotitehtävien osalta valtionapuun oikeuttavaa. Opiskelijan kannalta saavutettavuuden näkökulmasta tällainen opiskelu olisi myös erittäin mielekästä, koska ei niin usein tarvitsisi matkustaa oppitunnille, ja voisi paremmin hyödyntää tietotekniikan suomia mahdollisuuksia.

Nykyinen käytäntö siis jarruttaa nykyaikaisen opetusmuodon kehittymistä.

- **Hallitusohjelmaan tulee saada lausuma: Oppilaitosten valtionapusäädöksiä kehitetään pikaisesti niin, että niissä huomioidaan monimuoto-opetuksen oppituntien ulkopuolella suoritettavien tehtävien valmistelusta ja tarkastuksesta oppilaitokselle aiheutuvat kustannukset.**

MAA- JA METSÄTALOUSHALLINNON HALLINNONALA

15. Saimaannorpan suojeleminen

Saimaannorpan suojelemiseksi tehdyt kalastusrajoitukset kattavat jo yli kolmasosan Saimaan pinta-alasta. Lähes koko norppa-alueella on lainvoimaiset kaavat, joilla ohjataan rakentamista ja elinkeinojen harjoittamista. Lisäksi rantojensuojeluohjelmaan, joka kieltää rakentamisen kokonaan, on käytetty peräti 50 milj. euroa ja siihen sisältyy lähes 2 200 km Saimaan rantaviivaa. Saimaannorpan suojelutoimet ovat tehostuneet 1980-luvulta alkaen ja erityisesti viime aikoina merkittävästi, mikä näkyy myös kannan vahvistumisena.

Uusia ihmistoimintojen kieltoja ja lisärajoituksia ei siksi enää tarvita. Sen sijaan on aika keskittyä seuraamaan useamman vuoden ajan kuinka jo tehdyt mittavat toimet vaikuttavat. Mikäli paikallisia täsmätoimia esim. talviaikaisen liikkumisen ohjaamiseksi tarvitaan, tulee niistä neuvotella ja sopia asianosaisten kuntien, vesialueiden ja kiinteistöjen omistajien sekä matkailuyrittäjien kanssa.

Koko Itä-Suomen elinvoiman kannalta on tärkeää, että vakituista ja vapaa-ajan asutusta, ammatti-, kotitarve- ja virkityskalastusta sekä matkailuelinkeinoja ja vesikuljetuksia voidaan maakuntien tahdon mukaisesti kehittää ympärivuotisesti Saimaalla. Ainutlaatuisen norppakannan kasvu on tärkeä osa alueen vetovoimaa.

Hallituksen tulee sitoutua siihen, että

- **Saimaannorpan suojelun vaatimat kevätaikaiset kalastusrajoitukset (15.4.-30.6) toteutetaan jatkossakin sovittamalla yhteen suojelu ja kalastus ja sopimalla niistä kalastusoikeuden haltijoiden kanssa. Etelä-Savon ELY-keskukselle varataan vuosittain riittävät määrärahat osakaskunnille maksettaviin sopimuskorvauksiin, jotka käytetään arvokalojen istutuksiin ja muihin kalavesien hoidon kannalta tarpeellisiin toimiin.**
- **Luonnonsuojelulain toteutumisen edistämiseksi julkisuussäännöksiä kehitetään niin, että kaavoituksessa ja rakennuslupien myöntämisessä sekä talviaikaisen liikkumisen ohjaamisessa kunnilla ja kiinteistönomistajilla sekä kalastusalueilla ja maakunnilla on käytettävissään ajantasaiset tiedot saimaannorpan esiintymisestä.**
- **Suomen ja Saimaan alueen maakuntien kesäkuussa 2010 vastineissaan esittämiä näkökantoja puolustetaan johdonmukaisesti, mikäli Euroopan komissio jatkaa toimiaan Suomea vastaan saimaannorppa-asiassa.**

16. Vuoksen vesistön kalatalouden turvaaminen

Vuoksen vesistö on merkittävin sisävesikalastuksen järviolue Suomessa. Muikku, kuha, ahven ja muut kalalajit ovat mitä parhainta kotimaista lähiruokaa, jonka käyttöä tulisi lisätä tuntuvasti, myös ulkomaisen tuontikalalan kustannuksella. Saimaalla ja Itä-Suomen koskireiteillä on lisäksi erinomaiset edellytykset kalastusmatkailun kehittämiseen. Uhanalaisiin kalalajeihin kuuluvat Saimaan järvilohi, saimaannieriä ja järvitaimen vaativat erityistoimia, jotta niiden kannat lisääntyvät. Myös harjus- ja siikakannat kaipaavat vahvistusta. Suomea velvoittaa luonnon monimuotoisuuden turvaaminen myös kalakantojen osalta.

Laatokanlohi nousee Hiitolanjoessa Suomenkin puolelle mutta varsinainen kutu estyy Rautjärvellä olevien pienten voimaloiden takia. Suomenlahden meritaimen nousee lisäksi mm. Rakkolanjokeen Lappeenrannassa. Yhteisten kalastusta hyödyntävien matkailuhankkeiden kehittäminen Venäjän kanssa tarjoaa uusia mahdollisuuksia raja-alueyhteistyöhön ja naapurisuusohjelmien toteutukseen.

Hallituksen tulee sitoutua siihen, että

- **Kalastuslain uudistuksessa vahvistetaan kalastusalueiden asemaa, jotta mm. ammattikalastajien sekä kalastusmatkailuyritysten toimintaedellytykset paranevat suurempien yhtenäisten lupa-alueiden myötä ja istutuksiin ja muihin kalataloudellisiin toimiin saadaan lisää vaikuttavuutta.**
- **Kotimainen järvikala saa vahvan aseman lähiruokahankkeissa ja kalakantojen hoitoon, kalanviljelyyn, kylmäketjuun sekä jatkojalostukseen ja koti- sekä kansainväliseen markkinointiin osoitetaan riittävästi voimavaroja niin, että kotimaisen järvikalan käyttö tuntuvasti lisääntyy nykyisestä.**
- **Kalatiestrategia ja koskiensuojelulaki uudistetaan 2000-luvun vaatimusten tasalle niin, että niihin sisällytetään Itä-Suomesta Hiitolanjoki ja Palokin kosket Heinävedeltä, mikä mahdollistaisi Laatokanlohen nousun Suomen puolelle sekä loisi yhdessä Pohjois-Karjalassa sijaitsevan Koitajoen virtaaman lisäyksen kanssa edellytykset Saimaan järvilohen luontaisen kudun palauttamiselle Vuoksen vesistöön.**

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

17. Infrastruktuuria kehitetään maan tasapainoisen kehittymisen toteuttamiseksi

- **Hallitusohjelmaan tulee laatia alueiden saavutettavuuden kehittämisohjelma, missä määritellään perusväylänpidon resurssit, lentoliikenteen julkinen palveluvelvoite osana kansallista liikenneinfraa, joukkoliikenteen tarpeet harvaan asutulla alueella sekä laajakaistayhteyksien rakentaminen.**

18. Itä- ja Kaakkois-Suomen erityisaseman huomioon ottaminen liikennepolitiikan ja elinkeinoelämän osalta EU:n ja Venäjän talouksien integraatiossa

Voimavaroja tulee ohjata entistä enemmän Venäjän ja Suomen (EU:n) välisten liikenteellisten pullonkaulojen poistamiseen. Huomio tulee kiinnittää ihmisten ja elinkeinoelämän liikkumis- ja kuljetustarpeisiin kansainvälisellä tasolla Liikenneyhteydet Venäjälle ja Eurooppaan tulee ottaa entistä vahvemmin huomioon valtioneuvoston liikennepoliittisessa selonteossa ja rahoitusmuotojen kehittämisessä.

- **Hallitusohjelman tulee vastata Itä- ja Kaakkois-Suomen liikennepolitiikan erityisasemaan EU:n ja Venäjän talouksien integraatiossa.**

Palvelujen toteuttamiseen liittyviä viranomaisohjausjärjestelmiä tulee kehittää. Valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sekä maankäyttö- ja rakennuslakiin tulee saada selvä maininta Itäisen ja Kaakkoisen Suomen erityisasemasta Venäjän kysyntään perustuvasta kaupan ja palveluelinkeinojen kehittämisestä ja huomioonottamisesta maankäytössä.

- **Tulevan hallituksen hallitusohjelmassa tulee korostaa EU:n ja Venäjän rajamaakuntien erityisasemaa elinkeinoelämän, kaupan ja palveluelinkeinojen tuottajina ja tukea sitä.**

19. Laajakaista kaikille hankkeen toteuttaminen

Laajakaista kaikille 2015 tavoitteiden toteutuminen on erityisen tärkeää harvaan asuttujen seutujen asukkaille ja yrityksille - kyseessä ovat tavoitteet, jotka vaikuttavat suoraan alueiden elinkelpoisuuteen tulevaisuudessa. Myös harvaan asutuilla seudulla tietoliikenneyhteyksien tulee olla toimintavarmoja ja nopeita sekä kohtuuhintaisia käyttäjille. Kaikki mahdolliset keinot on käytettävä, että käyttäjät saisivat mahdollisuuden nopeiden tietoliikenneyhteyksien käyttöön kohtuulliseen hintaan.

Maakuntaliitojen huoli kohdistuu siihen, että VN:n alkuperäisestä laajakaistatukirahasta 66 M€ on jo huomattava osa käytetty hankkeen hallinnointiin ja että nyt koko hankkeelle varattu määräraha 52,8 M€ on riittämätön koko maan tarpeita ajatellen. Viestintäviraston yhteismitallistamien kustannusten perusteella hankkeiden hinta toteutuessaan on koko Suomessa noin 450 M€ ja valtion tukirahoitus laskettu vain 200 M€ mukaisesti. Kaikkialle maahamme rakennettavat varmatoimiset, nopeat tietoliikenneyhteydet ovat entistä merkittävämmässä asemassa alueiden kilpailukykyä, saavutettavuutta ja ihmisten välistä tasavertaisuutta arvioitaessa.

- **Valtion rahoitusta on Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla lisättävä siten, että rahoitus riittää hankkeen täysimittaiseen toteuttamiseen valtakunnallisesti.**

20. Joukkoliikenteen määräraha- ja palvelutavoitteiden turvaaminen

Toimivat joukkoliikenneyhteydet ovat maakunnille sekä elinkeinopoliittinen kilpailukykytekijä että välttämättömyys maakuntien asukkaiden arjen sujuvuuden turvaamiseksi. Kansallisella tasolla

liikenne- ja viestintäministeriön hallinnoalan supistuvat määrärahat junien kaukoliikenteen oston ja alueellisen linja-autoliikenteen tukemiseen uhkaavat kuitenkin edelleen pienentyä. Lentoliikenteessä on puolestaan noussut esille näkemyksiä, joiden mukaan nykyiseen lentoasemaverkostoon on kohdistumassa rakenteellisia uudistustarpeita.

Joukkoliikenteen toimintaympäristölle ELY-keskusten rahoituksella on tärkeä rooli, vaikka kokonaisuudessaan suurimpia maksajia ovatkin asiakkaat ja kuntakenttä. Tuettuja linja-autoliikenteen vuoroja kohdennetaan mm. koulukyyteihin, liityntäliikenteeseen ja työmatkaliikenteeseen. Tuettujen reittien ajamatta jättäminen aiheuttaa suurta kustannusnousua kunnille ja uhkaa aiheuttaa pitkäjänteisesti rakennettujen matkaketjujen katkeamisen. EU:n ja Suomen kestävä kehityksen strategioiden ja joukkoliikenteen käyttötavan kasvattamisen tavoitteet ovat liukumassa yhä kaukaisemmaksi todellisuudeksi. Lakkautettujen ja lakkautusuhan alla olevien vuorojen joukossa on vuoroja, jotka turvaavat maakunnan harvoja haja-asutusalueiden liikenneyhteyksiä ja vuoroja, jotka toimivat runkolinjoina kuntien koululaiskuljetuksille. Kokonaistaloudellisesti erityisesti koululaiskuljetuksia palvelevien kaikille avoimien yhteyksien lopettaminen merkitsee tuntuvia kustannuspaineita kunnille, jotka lainsäädännön edellyttäminä on pakotettu ostamaan lakkautuneille yhteyksille korvaavat vuorot.

Valtion ostomäärärahoista tinkiminen siirtyy näin suoraan sellaisten kuntien maksettaviksi, joilla kuntatalouden tilanne on muutenkin haasteellinen. Esimerkiksi Pohjois-Savon ELY-keskuksen joukkoliikenteen käytettävissä oleva rahoitus kuluvana vuotena 2010 on 8,6 miljoonaa euroa. Ramboll Finlandin tekemän selvityksen perusteella vuoden 2011 rahoitus on nykyisten palvelujen turvaamisen kannalta alijäämäinen. Ostoliikenteen kilometreistä ainakin 800 000 uhkaa jäädä ajamatta, mikäli ELY-keskusten budjettiin ei tehdä joukkoliikennemäärärahojen osalta korjausta. Pohjois-Savon ELYn joukkoliikenteen ostarahojen tulee olla tasolla, jolla ehkäistään runkoyhteyksien supistuminen ja joukkoliikenteen käytön mahdollisen pysyminen maakunnassa. Määrärahan tason tulisi olla noin 9,3 miljoonaa euroa vuodelle 2011.

Joukkoliikenteen rahoituksen suunnittelun tulisi myös lähtökohtaisesti olla järjestelmällistä ja ihmisten liikkumisen moninaiset tarpeet huomioon ottavaa. Nyt tavaksi tulleet vuosittaiset leikkauslistat ovat romuttamassa joukkoliikenteen palvelutasoa keskuskaupunkien ulkopuolella. Samaan aikaan liikenne- ja viestintäministeriö ja Liikennevirasto ohjeistavat liikennöitsijöitä ja kuntia pitkäjänteiseen joukkoliikenteen suunnitteluun mm. joukkoliikenteen palvelutaso määrittelytyön kautta. Maakunnissa onkin vahva yhteisen tekemisen ja orastavan yhteistyön henki kuntien vastuulla olevan joukkoliikenteen kehittämisessä. Poliittikkaviestit ovat kuitenkin ristiriitaiset, kun samanaikaisesti yksinkertaisen "juustohöyläbudjetoinnin" aiheuttamana alueilta viedään suunnittelun ja kehittämisen pelimerkit. Itä-Suomessa joukkoliikenne katsotaan keskeiseksi osaksi toimivaa kaupunkiseutuliiikennettä ja peruspalvelutasoisena tärkeäksi osaksi maakunnan liikennejärjestelmää. Kunnat toimivat nykyjärjestelmässä valtion budjettikurin maksumiehinä ja seurauksien kantajina.

- **Julkisen joukkoliikenteen palvelutaso turvataan osoittamalla ELY-keskuksille riittävä rahoitus alueellisen linja-autoliikenteen ostoihin sekä osoittamalla liikenne- ja viestintäministeriölle riittävät määrärahavaltuudet junien kaukoliikenteen tukemiseen.**
- **Joukkoliikenteen suunnittelun pitkäjänteisyyttä parannetaan lisäämällä valtion ja kuntien yhteistyötä, eri kuljetustarpeiden ja -muotojen keskinäistä koordinaatiota sekä rahoituksen kohdentamisen alueellista joustavuutta.**
- **Maakuntien lentoliikenteen toimintaedellytyksiä turvataan investoimalla lentoasemien infrastruktuuriin.**

21. Sisävesiliikenteen edellytysten turvaaminen

Saimaan kanavan uusi 50 vuoden vuokrasopimus allekirjoitettiin 27.5.2010. Uusi vuokrasopimus mahdollistaa vesiliikenteen pitkäjänteisen kehittämisen Saimaan alueella. Uudessa sopimuksessa kanavan Venäjän puoleisesta osasta maksettavan vuokran määrä on noussut. Tämä nousu on rahoitettava valtion budjetista eikä sitä tule siirtää vesiliikenteen maksettavaksi. Toimiva vesiliikenne tukee Itä-Suomen teollisuuden kilpailukykyä. Vesiliikenteen toimintaedellytyksiä olisi turvattava pienentämällä vesiliikenteeltä perittäviä maksuja kuten luotsaus- ja Saimaan kanavan lupamaksuja. Nykyinen Saimaan luotsauksen tuki valtion budjetissa on suuruudeltaan n. 4 miljoonaa euroa/vuosi. Vesiliikenteeltä peritään luotsaus- ja Saimaan kanavan lupamaksuja n. 1-1,5 miljoonaa euroa/vuosi. Kilpailukykyinen vesiliikenne mahdollistaa tavaravirtojen siirtymisen ruuhkaisilta teiltä ympäristöystävälliseen vesiliikenteeseen.

- **Saimaan kanavan liikennöintikustannukset on pidettävä kohtuullisena. Mahdollista kanavan vuokran korotusta ei saa siirtää liikennöintimaksuihin, jotta maksut eivät tulisi varustamoille liian suuriksi, mikä vähentäisi kanavan kuljetusmääriä.**

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA, VALTIONEUVOSTON KANSLIA

22. Maakuntakaavoituksen uudistaminen

Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet ohjaavat merkittävästi alueiden käyttöä ja mm. maakunta- ja kuntakaavoitusta. Valtioneuvosto tarkistaa määräajoin asiakirjan, jolla on alueiden omaehtoisesta kehittämisen kannalta huomattava merkitys. Alueiden käyttötavoitteet muodostavat eräänlaisen "valtakunnan kaavan", jonka tulkinnoilla ympäristöministeriö voi tehdä tyhjäksi aluekehityksen kannalta maakuntien tärkeinä pitämiä kaavamerkintöjä. Tuorein tapaus koskee Etelä-Savon maakuntakaavaa, josta ministeriö jätti vahvistamatta peräti neljä kuudesta vähittäiskaupan suuryksikkömerkinnästä.

Ympäristöministeriön rooli maakuntakaavoituksessa on vallanjakoon nojaavassa oikeusvaltiossa sikäli erikoinen, että se itse ja sen alainen alueviranomaisen, ELY-keskuksen ympäristövastuualue, osallistuvat koko ajan kaavan valmisteluun ja ohjaavat kaavaprosessia. YM yksin - ja jopa muiden ministeriöiden yksimielisestä kannasta poiketen - ratkaisee pitkän kaavaprosessin lopputuloksen, johon se monin tavoin on ollut itse osallisena, kun se vahvistaa tai hylkää maakuntakaavan tai osia siitä. Vaikka alueiden käyttötavoitteet ovat valtioneuvoston hyväksymiä, on YM:llä on yksinoikeus tulkita sitä mikä on niiden mukaista ja mikä ei. Tavoitteet ovat sen verran yleispiirteisiä, että niiden tulkintaan päätöksenteossa sisältyy väistämättä myös poliittista tarkoituksenmukaisuus- eikä vai vain oikeusharkintaa.

Tavoitteet ovat samanlaiset koko maassa, eivätkä ne tunnista riittävästi alueellisia erityispiirteitä. Itä-Suomessa Venäjän ja vapaa-ajan asutuksen sekä matkailun vaikutus on koko ajan kasvava. Tämä tosiasia on otettava huomioon mitoitettaessa mm. kaupallisia palveluja kaavoissa. Kyse ei ole vain paikallisesta kysynnästä vaan huomattavasta ostovoimasta, joka suuntautuu alueelle Pietarista ja myös pääkaupunkiseudulta ja muualta Suomesta kauttakulkuliikenteenä pääväyliä pitkin.

Asiointi ja liikkuminen Itä-Suomessa perustuu väistämättä yksityisautoiluun, koska alue on väljästi mutta lähes kauttaaltaan asuttu, etäisyydet ovat usein pitkiä ja joukkoliikenteen riittävä palvelutaso on mahdollista taata vain suuremmilla kaupunkiseuduilla. Tämä tosiasia on hyväksyttävä, eikä ihmisten liikkumisvapauden rajoittaminen ole hyväksyttävää. Jotta Itä-Suomi ei jäisi suhteellisesti entistä enemmän jälkeen Länsi- ja Etelä-Suomesta, on sen voitava käyttää täysimääräisesti hyväksi luontaisia vahvuuksiaan, kuten ainutlaatuista järviluontoa ja Euroopan neljänneksi suurimman

metropolin eli Pietarin läheisyyttä. Itäsuomalainen elämäntapa ei voi eikä saa olla paheksuttava valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden näkökulmasta.

Hallituksen tulee sitoutua siihen, että

- **Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet tarkistetaan niin, että niissä nykyistä paremmin huomioidaan Itä-Suomelle ominaiset erityispiirteet ja niillä tuetaan, eikä haitata alueiden kehitystä.**
- **Maakuntakaavojen vahvistaminen siirretään maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksessa maakuntavaltuustojen toimivaltaan siirtymällä samaan menettelyyn kuin kuntakaavoituksessa. Valtuuston hyväksymään kaavaan muutosta voi hakea oikeusteitse.**
- **Maankäyttö- ja rakennuslakia uudistetaan niin, että ristiriitatilanteissa ratkaisu- ja tulkintavalta valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden tarkoituksesta ja sisällöstä siirretään ympäristöministeriöltä valtioneuvostolle, joka tavoitteet on hyväksynytkin.**